

TÜRKİYE - İSRAİL İLİŞKİLERİ

Türkiye-İsrail İlişkilerinde 25 Yılda Büyük Dönüşüm

Bir Değerlendirme

YAZAR

Nihat Kökmen · (E) Hava Korgeneral, EDAM Yönetim Kurulu Üyesi

İSTANBUL

Ağustos 2026

BLOG · AĞUSTOS 2026

Türkiye-İsrail İlişkilerinde 25 Yılda Büyük Dönüşüm

18 Ağustos 2026 tarihinde İsrail Hava Kuvvetleri'ne ait uçakların, Türkiye sınırına yaklaşık 70 kilometre mesafede bulunan Suriye'ye ait Abu-al Duhur hava üssüne farklı tipteki uçaklarıyla (F-15, F-35) taarruz ederek üs içinde tespit ettikleri hedefleri tahrip ettiklerine dair bilgiler tüm dünya medyasında ve açık kaynaklarda yer almıştır.

Birleşmiş Milletler tarafından egemen bir devlet olarak tanınan Suriye devletinin toprak bütünlüğü ve güvenliğine direkt olarak tehdit teşkil eden bu taarruz, öncelikle bölge ülkeleri olmak üzere birçok ülke tarafından kınanmış ve protesto edilmiştir. Türkiye, uluslararası hukuka aykırı bu saldırıyı en güçlü ifadelerle ve en üst düzeyde kınamış, bölgesel istikrar ve güvenliği önceleyen açıklamasını uluslararası kamuoyuyla paylaşmıştır. Buna karşılık, bölgede başından beri İsrail ile hareket eden ve gerek Suriye'deki savaşta gerekse devam eden İran savaşında silah, mühimmat ve istihbarat desteği sağlayan ABD, farklı bir değerlendirme yaparak bu doğrultuda bir açıklamada bulunmuştur. ABD'nin Türkiye Büyükelçisi Tom Barrack, 21 Ağustos 2026'da Amerikalı gazeteci ve PBS muhabiri Mario Nawfal'a verdiği söyleşide, saldırının yalnızca Suriye'ye yönelik bir operasyon olmadığını, Türkiye'yi de doğrudan risk altına sokan ve istihbarat ile karar alma mekanizmalarındaki ciddi sorunları ortaya koyan bir hamle olduğunu belirtmiştir.

Tom Barrack'ın açıklamasının tümü değerlendirildiğinde, bölgedeki gelişmelerin tamamına hâkim olduğu izlenimini yaratmaya çalıştığı görülmektedir. Barrack, bölgeyi daha da istikrarsızlaştıracağını düşündüğü saldırıdan önceden haberdar olunmasına rağmen İsrail kurumları arasında iletişim ve istihbarat eksikliği bulunduğunu belirtmiş ve saldırının Türkiye açısından risk taşıdığını vurgulamıştır. Bu mesaj, Türkiye'ye yönelik kışkırtıcı nitelikte görülebilir. Bilindiği üzere İsrail Başbakanı Binyamin Netanyahu, 1996-1999 yılları arasındaki ilk iktidar döneminin ardından 2009'dan bu yana ülkeyi yönetmektedir. Netanyahu, yaklaşık 17 yıldır ülkesinin güvenliğini sağlama iddiasıyla başta Gazze olmak üzere çevre ülkelerde büyük katliamlar gerçekleştirmiş ve bölgesel istikrarın geri döndürülemez biçimde bozulmasına yol açan başlıca aktörlerden biri olmuştur.

Yapılan değerlendirmeler, B. Netanyahu'nun ülkesinde kamuoyu desteğini kaybettiği, farklı partilerin desteği ile oluşturduğu hükümeti tamamen hamaset ve güvenlik konularını öne çıkararak ayakta tutmaya çalıştığı yönündedir. Uluslararası Ceza Mahkemesi'nin hakkında verdiği mahkûmiyet kararı nedeniyle köşeye sıkışan Netanyahu, Ekim 2026'da yapılacak seçimlerde yeniden iktidara gelebilmek için her türlü siyasi hamleye başvurmakta ve kamuoyu desteğini artırmaya çalışmaktadır. Suriye hava sahasına girerek âtil durumda bulunan bir hava üssüne taarruz etmesi de bu kapsamda değerlendirilebilir. Hemen akabinde hem kendisinin hem de bakanlarının Türkiye'yi de içine alan kışkırtıcı açıklamaların yapılması da bu kapsamda düşünülebilir.

“İsrail'e karşı saldırganlığını Suriye'ye taşımaya çalışıyor. Buna göz yummayız.”

— BİNYAMİN NETANYAHU, BBC NEWS TÜRKÇE

BBC News Türkçe'de yayımlanan haberde Netanyahu'nun Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ı hedef alarak kullandığı bu sözler, iktidarda kaldığı sürece gerilimi tırmandırmayı sürdüreceğinin ve tehdit olarak algıladığı her gelişmeye sert tepki vereceğinin bir işareti olarak yorumlanmalıdır.

Yirmi Beş Yıllık Dönüşüm

Yazının başlığında da belirttiğimiz üzere, Türkiye-İsrail ilişkilerinin son 25 yılda geçirdiği dönüşüm önemlidir. Geçmişte kurulan yakın ilişkiler ve gerçekleştirilen dostane ziyaretlerin yanı sıra, Askeri Eğitim İş Birliği kapsamında iki ülkenin hava kuvvetleri arasında 1990-2000 yıllarında “SELİN” ve “NAAMA” adlarıyla yürütülen karşılıklı filo değişim programları da özellikle not edilmelidir. Bu kapsamda, Türk Hava Kuvvetlerine bağlı bazı filoların katılımıyla İsrail'in güneyindeki Ramon Elektronik Harp Eğitim Sahası'nda planlı eğitim faaliyetleri gerçekleştirilmiştir. Bu satırların yazarı da Nevatim Hava Üssü'ne iki kez intikal ederek bu eğitimlere katılmıştır. Bugün Konya'da daha gelişmiş imkânlarla faaliyet gösteren Anadolu Kartalı Eğitim Sahası'na benzer nitelikteki Ramon'da, gerçek operasyon koşullarını yansıtan bir tehdit ortamı oluşturulmuş ve çeşitli taktikler bu ortamda uygulanarak geliştirilmiştir. Buna karşılık, İsrail Hava Kuvvetlerine bağlı unsurlar da Konya'daki üsse intikal etmiş ve İsrailli pilotlar burada kara üzerinde uzun süreli alçak irtifa uçuş eğitimleri gerçekleştirmiştir.

2009 yılında düzenli olarak gerçekleştirilen Dünya Ekonomik Forumu'nda o dönemde İsrail'in Gazze'deki saldırılarını eleştiren dönemin Başbakanı Erdoğan, İsrail Cumhurbaşkanı Peres ve oturum yöneticisinin karıştığı “One Minute” olayı olarak hatırlanan üçlü tartışma sonrasında iki ülke arasındaki ilişkiler gerileyerek durma noktasına gelmiştir.

Hemen ardından, 31 Mayıs 2010 tarihinde Gazze'ye insani yardım götüren gemiye İsrail güvenlik güçleri tarafından uluslararası sularda müdahale edilmiş ve 10 Türk vatandaşı

hayatını kaybetmiş, 50'den fazla yolcu yaralanmıştır. Tarihe Mavi Marmara olayı adı ile geçen saldırı sonrasında ilişkiler bir kez daha gerilmiş ve olay iki ülke arasında büyük bir siyasi kriz yaratmıştır. Oluşan diplomatik kriz sonrası Türkiye, İsrail'den resmi özür, tazminat ve Gazze'ye uygulanan ablukanın kaldırılmasını talep etmiş ve ilişkileri askıya almıştır. 2013 yılında Netanyahu tarafından resmi olarak özür dilenmiş ve 2016 yılında da hayatını kaybedenlerin ailelerine tazminatların ödenmesi sonrası ilişkiler tekrar normalleşme sürecine girmiştir. Normalleşme süreci içinde Netanyahu, 20 Eylül 2023 tarihinde Türkiye'ye resmi bir ziyaret gerçekleştirmiştir. Bu ziyaretten 17 gün sonra, 7 Ekim 2023'te Hamas'ın İsrail'e yönelik sürpriz saldırılarının başlamasıyla birlikte iki ülke arasındaki ilişkiler gerilmiş ve bugüne kadar karşılıklı suçlamaların gölgesinde devam etmiştir.

8 Aralık 2024 tarihinde Esad'ın ülkesini terk ederek Rusya'ya sığınması sonrası Suriye'de oluşan istikrarsız ortam ve kaos nedeniyle İsrail, durumdan istifade ederek özellikle gelecekte kendisine tehdit olabileceğini düşündüğü Suriye'deki tüm altyapı, askeri tesisler, enerji tesisleri gibi stratejik öneme sahip hedefleri tahrip etmek suretiyle tüm alanları imha etmiştir. Hemen yanı başında kendisine tehdit olarak gördüğü ülkelerdeki hedefleri tam bir haydut devlet gibi etkisiz hale getirmesinin ardından bir sonraki aşama olan İran'a karşı ABD ile Şubat 2026'da başlattığı savaş ile küresel ölçekte büyük krizlerin doğmasına sebep olmuştur. Geline aşamada savaş, Hürmüz Boğazı ile sınırlandırılarak hâlâ ABD inisiyatifinde devam ettirilmektedir. İsrail bu dönemde tüm gücünü Lübnan'ın güneyinde Hizbullah'a karşı yaptığı savaş aracılığıyla sürdürmekte ve Gazze'deki etnik temizliğe de kaldığı yerden devam etmektedir. Özetle, İsrail, sözde kendisine güvenli bir alan oluşturduğunu düşünerek uluslararası hukukun hilafına bölgeyi kaosa sürüklemekte ve hedef gözetmeksizin katliamlarına devam etmektedir.

Hatırlanması Gereken Gerçekler

İsrail'in Suriye'deki askeri üsse yaptığı saldırıya ilişkin ülkemizdeki bazı yazılı ve görsel medya organlarında yer alan haber, köşe yazıları ile televizyonlardaki yorumcuların haksız eleştirileri mevcuttur. Bu konuda, bazı gerçeklerin hatırlanması gerekmektedir:

- Türk hava sahası hem yerde konuşlu hem de Havadan İhbar Kontrol (HİK) uçakları ile kesintisiz olarak gözetlenmekte ve kayıt yapılmaktadır,
- Bölgede konuşlu yerden havaya füze sistemleri de istendiğinde ileri hazırlık durumuna geçirilmektedir,
- Bunlara ilave olarak farklı üslerde konuşlu hava savunma alarm nöbetinde bulunan uçaklar duruma göre ileri hazırlık durumuna getirilmekte; gerektiğinde ilgili otorite tarafından verilen onayla kalkış yapabilmektedir.

İsrail uçaklarının Suriye'nin Abu-Al Duhur meydanına yaptığı taarruzlar belirttiğim sabit ve mobil Kontrol İhbar Merkezleri tarafından tespit edilmiş ve karar vericiler muhakkak bilgilendirilmiştir. Ayrıca, bahse konu taarruz uçaklarının, Suriye hava sahasında

bulunmaları ve Türkiye sınırına 70 kilometre mesafede teşhis edilmeleri sebebiyle tehdit olarak tanımlanmamış olabileceğini değerlendiriyorum. Bahse konu olayda uçakların sınırlarımıza olan mesafeleri, uçak sayıları, uçtukları istikamet ve süratleri ile sınırlarımızda olağandışı bir aktif elektronik karıştırma olmaksızın tehdit olarak kabul edilip reaksiyon gösterilmesi uygun bir hareket tarzı değildir. Ancak, buradaki faaliyetin kesinlikle izlendiğini, ihtiyaç hasıl olması durumunda muhakkak ileri hazırlıkta bulundurulmuş uçaklara kalkış talimatının verileceğini söyleyebiliriz.

Sonuç Olarak

İsrail'in gerçekleştirdiği bu saldırıyla Netanyahu'nun, Ekim 2026'da yapılacak seçimlerde çoğunluğun desteğini kazanarak yeniden iktidara gelmeyi, bölgedeki güvenlikçi politikalarını sürdürmeyi ve Uluslararası Ceza Mahkemesi'nin verdiği cezadan kurtulmayı amaçladığı değerlendirilebilir. Ayrıca İsrail'in, savaş nedeniyle ağır biçimde yıpranan İran'ın ardından henüz toparlanamamış olan Suriye'nin yalnızca güneyinde değil, ülkenin tamamında serbestçe hareket edebileceği bir düzen kurmayı hedeflediği öne sürülebilir. İsrail'in böylece, kendisine yönelik ciddi bir tehditle karşılaşmadan faaliyet gösterebileceği Suriye üzerinden Türkiye'ye zaman zaman ABD'nin desteğini de arkasına alarak örtülü veya doğrudan tehdit mesajları vermeyi ve ileriden tespit ve teşhis avantajını elinde tutmayı amaçladığı söylenebilir.

Netanyahu'nun yaklaşan seçimleri kaybetmesi halinde, ülkesinde istenmeyen bir siyasi aktöre dönüşmesi ve yargılanarak hüküm giyme ihtimaliyle karşı karşıya kalması mümkündür. Seçimlerin ardından göreve gelecek yeni yönetim ise 1990'lı yıllardakine benzer biçimde, mevcut politikalara kıyasla daha ılımlı bir çizgi izleyerek bölgede barış ve istikrarın yeniden tesisine katkı sağlayabilir. Böyle bir yönetim, özellikle Mısır ve Türkiye ile iş birliğini geliştirmeye, Doğu Akdeniz'de ve çevre ülkelerle yapılacak ekonomik anlaşmalar yoluyla daha barışçıl bir bölgesel düzen kurmaya yönelebilir.

Bölgeye ilişkin daha önce kaleme aldığım makalede, ABD'nin Ankara Büyükelçisi Tom Barrack'ın açıklamalarının dikkatle takip edilmesi gerektiğini belirtmişim. Son gelişmeler, bu değerlendirmemin geçerliliğini ortaya koymuştur. İsrail'in bölgedeki faaliyetleri ABD ile koordinasyon içinde yürütülmekte; İsrail'in güvenliği öncelikli mesele olarak ele alınarak bu doğrultuda gerekli adımlar atılmaktadır. Barrack'ın İsrail'in son saldırısını Türkiye ile ilişkilendirmesi, Türk Silahlı Kuvvetleri'nin gücünü vurgulaması ve Türkiye'nin saldırıya karşılık vermesinin itidalli bir politika sayesinde önlendiğini ima etmesi, ülkemizi doğrudan ilgilendiren daha önceki kabul edilemez açıklamalarıyla birlikte değerlendirilmelidir. Bu sözlerin, şayet varsa, gerilimi azaltma amacı dışında Türkiye yönünden olumlu bir yönü olduğunu düşünme imkânı bulunmamaktadır.

Nihat Kökmen

EMEKLİ KORGENERAL, TÜRK HAVA KUVVETLERİ · EDAM YÖNETİM KURULU ÜYESİ

Emekli Korgeneral Nihat Kökmen, 1959 yılında Eskişehir’de doğmuştur. İlkokul, ortaokul ve lise eğitimi Ankara’da tamamladıktan sonra, 1977 yılında Hava Harp Okulu’na girmiştir. 30 Ağustos 1981 tarihinde Hava Harp Okulu’ndan Teęmen rütbesiyle mezun olmuştur. Emekli Korgeneral Nihat Kökmen, Türk Hava Kuvvetleri Komutanlığı bünyesinde pilot, kurmay subayı ve komutan gibi çeşitli görevlerde hizmet vermiştir. Ayrıca Milli Savunma Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı, Müttefik Kuvvetler Avrupa Yüksek Kararg hi’nda (SHAPE) (Mons/Belçika) Hava Planlama Subayı ve NATO’da (Brüksel/Belçika) Türk Askeri Temsilcisi olarak görev yapmıştır. Buna ek olarak, 1999 yılında NATO’nun Kosova Hava Operasyonu sırasında İtalya’daki Ghedi Hava  ss ’nde birim komutanı olarak görev yapmıştır. Emekli Korgeneral Kökmen, 38 yıllık pilotluk kariyeri boyunca çeşitli uçak tiplerinde (F-16, F-104) toplam 3900 uçuş saati biriktirmiş olup, bunun 200 saati operasyonel u u lardan olmaktadır. Kendisi, NATO Madalyası, Birleşmiş Milletler Madalyası ve Türk Silahlı Kuvvetleri  st n Cesaret ve özverili Hizmet Madalyası sahibidir.

Ekonomi ve Dış Politika Araştırmaları Merkezi